

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 21 kwietnia 2021 r.

Pozwem z dnia 08 kwietnia 2020 roku (data prezentaty), powód A. P. (1) wniósł o obniżenie alimentów ustalonych na rzecz powódki A. P. (2) urodzonej (...) ugodą z dnia 01 grudnia 2017 roku zawartą przed Sądem Rejonowym dla Warszawy-Mokotowa w W. sygnatura akt V RC 447/17, z kwoty po 500 zł miesięcznie do kwoty po 150 zł miesięcznie. Nadto wraz z pozwem wniesiono o udzielenie zabezpieczenia powództwa poprzez obniżenie na czas trwania postępowania alimentów na rzecz małoletniej pozwanej z kwoty po 500 zł miesięcznie do kwoty po 250 zł miesięcznie.

Postanowieniem z dnia 22 kwietnia 2020 roku tut. Sąd oddalił wniosek powoda o udzielenie zabezpieczenia. (k. 23)

W odpowiedzi na pozew z dnia 28 lipca 2020 roku (data prezentaty) małoletnia A. P. (2), reprezentowana przez przedstawicielkę ustawową M. H. wniosła o oddalenie powództwa. (k. 67 – 69)

Pismem z dnia 18 marca 2021 roku powód A. P. (1) wniósł o obniżenie alimentów na rzecz małoletniej córki A. P. (2) z kwoty 500 zł miesięcznie do kwoty 150 zł miesięcznie od dnia 1 maja 2020 roku. (k. 173 – 175)

Postanowieniem z dnia 21 kwietnia 2021 roku tut. Sąd oddalił wniosek powoda o udzielenie zabezpieczenia. (k. 232)

Strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska do końca postępowania. (k. 231)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Małoletnia A. P. (2) urodziła się (...), jest dzieckiem pochodzącym ze związku nieformalnego A. P. (1) i M. H..

Ugodą z dnia 01 grudnia 2017 roku zawartą przed Sądem Rejonowym dla Warszawy – Mokotowa w W. w sprawie o sygn. akt V RC 447/17 A. P. (1) zobowiązał się łożyć tytułem alimentów na rzecz małoletniej A. P. (2) kwotę 500 zł miesięcznie, do 10. dnia każdego miesiąca z góry wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat.

Wyrokiem z dnia 6 czerwca 2019 roku tut. Sąd w sprawie o sygn. akt V RC 355/18 oddalił powództwo A. H. o obniżenie alimentów oraz powództwo wzajemne małoletniej powódki A. P. (3), reprezentowanej przez przedstawicielkę ustawową M. H. o podwyższenie alimentów. Apelację wywiedziono jedynie w zakresie oddalenia powództwa o podwyższenie alimentów. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił tę apelację wyrokiem z dnia 10 grudnia 2020 roku. (k. 303).

W dacie orzekania o oddaleniu powództwa o obniżenie alimentów, do jest na dzień 6 czerwca 2019 roku, sytuacja stron była następująca:

Małoletnia A. P. (2) miała 2 lata. Chorowała na padaczkę i autyzm. Nie uczęszczała do przedszkola, posiadała orzeczenie o niepełnosprawności. Uczęszczała na zajęcia z logopedą, była zapisana w kolejce na rehabilitację refundowaną w ramach NFZ. Sąd ustalił wówczas koszty utrzymania małoletniej na kwotę ok. 1900 zł miesięcznie, w co zaliczono: wyżywienie – 300 zł, mleko - 150 zł, pieluchy - 180 zł, ubrania - 100 zł, karnet na zajęcia dodatkowe w ramach rehabilitacji - 120 zł, basen - 200 zł, czynsz - 670 zł, telefon -120 zł, prąd - 60 zł, gaz - 30 zł.

Przedstawicielka ustawowa małoletniej M. H. miała 35 lat. Po atakach padaczki występujących u córki, w czerwcu 2017 roku zamknęła działalność gospodarczą. Nie była nigdzie zatrudniona, ani nie prowadziła działalności gospodarczej. Przebywała na zasiłku dla osób sprawujących opiekę nad niepełnosprawnymi. Kwota zasiłku wynosiła 1.580 zł netto. Dodatkowo uzyskiwała świadczenie 500+ na rzecz córki. Korzysta z pomocy (...), od którego otrzymała

150 zł na leki. Posiadała mieszkanie o powierzchni 52 m². Nadto jest właścicielem działki rekreacyjnej pod W.. Posiadała kredyt na prowadzenie działalności gospodarczej, którego miesięczna rata wynosi 1.700 zł. (k. 148-149, 283-285, 298-298-300 akt V RC 355/18).

Powód A. P. (1) miał 28 lat. Od 01 grudnia 2017 roku do lutego 2018 roku powód był bezrobotny, pobierał zasiłek. Następnie został zatrudniony w Szpitalu MSWiA, pierwotnie w call center, później zmieniał stanowiska pracy. Na początku pracy w szpitalu zarabiał 2.260 zł brutto, później 2.400 zł. Przez 5-6 miesięcy przebywał na zwolnieniu lekarskim. Umowa na podstawie której powód wykonywał pracę zawarta była do dnia 22 maja 2019 roku. Przed wygaśnięciem stosunku pracy powód zarabiał 3.000 zł brutto. Pracodawca nie przedłużył stosunku pracy z ojcem małoletniej. Otrzymał 2.000 zł na rehabilitację córki. Środki te przeznaczył na opłacenie obrońcy reprezentującego go w sprawie karnej, w której był oskarżony o gwałt na przedstawicielce ustawowej małoletniej. Nie posiadał innych dzieci poza małoletnią A.. Wynajmował pokój o pow. 25 m², którego czynsz wynosi 800 zł. Spłacał kredyt w miesięcznej racie 500 zł. Posiadał zadłużenie w kwocie około 50.000 zł.

W przeszłości powód miał zaburzenia osobowości, stwierdzono u niego chorobę afektywną dwubiegunową, na którą leczył się od października 2018 roku. Powód raz w miesiącu stawiał się na wizyty u psychiatry, których koszt wynosił 150 zł. Leczył się na zespół jelita drażliwego, na co przeznaczał 60 zł miesięcznie. Takie same kwoty przeznaczał podczas zawierania ugody. Od 1996 roku przyjmował leki na padaczkę. W 2006 roku miał usunięty guz nadnercza, w 1999 i 2000 roku miał operacje uszu. Miał orzeczoną częściową niezdolność do pracy do 29 lutego 2020 roku. Realizował kontakty z córką w każdą środę i sobotę.

Obecnie sytuacja stron przedstawia się następująco:

Małoletnia A. P. (2) ma 4 lata, choruje na padaczkę, ma zdiagnozowany autyzm oraz padaczkę o nieustalonej etiologii oraz zaburzenia integracji sensorycznej (k. 79), posiada orzeczenie o niepełnosprawności ważne do 5 lutego 2025 roku. (k. 201) Wymaga stałej opieki lekarzy specjalistów. Uczęszcza do przedszkola terapeutycznego Fundacji (...), którego miesięczny koszt wynosi 650 zł. (k. 82 – 90). Korzysta z terapii w ramach NFZ w (...).

Przedstawicielka ustawowa M. H., ma 38 lat, ukończyła studia magisterskie na kierunku biologia, od lipca 2018 roku nie wykonuje pracy zarobkowej, zrezygnowała z prowadzonej działalności gospodarczej - sklepu zoologicznego, w celu opieki nad niepełnosprawną córką. Nie jest zarejestrowana w Urzędzie Pracy. Pobiera świadczenie pielęgnacyjne i świadczenie 500+. Otrzymuje dodatkowo obecnie 500 zł z funduszu alimentacyjnego. Korzysta z pomocy rodziny. Nadal spłaca zobowiązania kredytowe, zaciągnięte podczas prowadzonej przez nią działalności gospodarczej (k. 70 – 76, 222 - 224), mieszka sama z córką w własnym mieszkaniu, posiada zadłużenie w opłatach za mieszkanie (k. 97) Posiada działkę rekreacyjną w Z. Starych, gdzie spędza wakacje z córką. Nie posiada samochodu. (k. 229-230) Korzysta z pomocy wujka w przewożeniu małoletniej do przedszkola i na terapię.

Powód A. P. (1), ma 30 lat, zaprzestał wynajmowania lokalu i obecnie zamieszkuje u swojego ojca (k. 60 – 61) U powoda zdiagnozowano zaburzenia afektywne dwubiegunowe i obecnie epizod depresji o łagodnym lub umiarkowanym nasileniu. (k. 117 – 119, 171) Korzysta z konsultacji psychologicznych w (...) (k. 120) Na początku 2021 roku powód doznał porażenia nerwu twarzowego, wymaga rehabilitacji (k. 177- 185, 190) W dniu 18 marca 2021 roku zdiagnozowano u powoda padaczkę. (k. 191)

W dniu 4 marca 2021 roku wobec powoda orzeczono, iż jest on częściowo niezdolny do pracy do dnia 31 marca 2022 roku. (k. 176)

W dniu 31 grudnia 2019 roku powód złożył wniosek o upadłość konsumencką, postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2020 roku wydanym przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie pod sygnaturą XVIII GU 8/20 ogłosił upadłość konsumencką A. P. (1). (k. 41) W skład masy upadłości powoda nie wchodzi żadne środki. (k. 158, 226) Ma zadłużenie w wysokości ok. 60 000 zł. (k. 229)

Powód utrzymuje się z uzyskiwanej renty w kwocie 849 zł netto i zasiłku pielęgnacyjnego w kwocie 215 zł miesięcznie. Otrzymuje zasiłki celowe z (...) R. na zakup środków czystości. (k. 40, 139, 140, 172)

W 2019 roku uzyskał dochód 16 975,25 zł, zaś w 2020 roku wykazał dochód 12 919,80 zł. (k. 52 – 57, 168 - 169)

W 2019 i 2020 pracował dorywczo jako kierowca U., jednak z uwagi na przekroczenie dopuszczalnej liczby punktów karnych i w konsekwencji odebranie prawa jazdy nie może obecnie pracować jako kierowca. Wcześniej do listopada 2018 roku był zatrudniony w szpitalu MSWiA na rejestracji telefonicznej oraz w archiwum. (k. 228)

Od maja 2020 roku nie łoży alimentów na córkę, uzasadniając to swoim stanem zdrowia i sytuacją pandemiczną.

Ma orzeczone kontakty z córką dwa razy w miesiącu przez godzinę w placówce do której uczęszcza małaletnia. Zdarza się, że powód nie przychodzi na kontakty. Powód nie uczestniczy w wychowaniu małaletniej, nie wspiera również matki w opiece nad niepełnosprawną córką.

Powyższe fakty Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w tym przede wszystkim zeznań powoda A. P. (1) (k. 228 – 229) oraz przedstawicielki ustawowej małaletniej M. H. (k. 229 – 231). W pozostałym zakresie Sąd oparł się na złożonych w toku postępowania dowodach z dokumentów oraz dokumentów znajdujących się w aktach sprawy sygn. akt V RC 355/18. Dowody te nie zostały bowiem zakwestionowane w toku postępowania. Przedmiotowe środki dowodowe nie wzbudzały również wątpliwości Sądu co do ich rzetelności i wiarygodności zawartych w nich treści, pomimo iż niektóre z nich zostały złożone w kserokopiach – strony nie kwestionowały bowiem tych dowodów.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie i podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 133 § 1 k. r. o. rodzice są obowiązani do świadczeń alimentacyjnych na rzecz małaletniego dziecka, które nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba, że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Wysokość tych świadczeń, zgodnie z art. 135 § 1 i 2 k. r. o. uzależniona jest jednak od uzasadnionych potrzeb dziecka i możliwości zarobkowych pozwanego. Wykonanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie może polegać w całości lub w części na osobistych staraniach o utrzymanie lub o wychowanie uprawnionego; w takim wypadku świadczenie alimentacyjne pozostałych zobowiązanych polega na pokrywaniu w całości lub w części kosztów utrzymania lub wychowania uprawnione.

Zgodnie z treścią art. 138 kro w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. W sprawie o obniżenie alimentów podstawą uwzględnienia powództwa jest przede wszystkim wykazanie zmiany stosunków, która powodowała, że zmalały potrzeby małaletniego dziecka uprawnionego do alimentów bądź obniżyły się możliwości zarobkowe i majątkowe osoby zobowiązanej do uiszczania tych świadczeń.

Na wstępie należy zaznaczyć, że Sąd obowiązany był porównać stan rzeczy obecny ze stanem rzeczy, jaki istniał dnia 6 czerwca 2019 roku. Tego dnia bowiem ostatnio orzeczono w przedmiocie żądania obniżenia alimentów. Powód tego orzeczenia nie zaskarżył. Mimo, że cały wyrok stał się prawomocny dopiero 10 grudnia 2020 roku, gdyż matka pozwanej zaskarżyła orzeczenie w przedmiocie podwyższenia alimentów, nie oznacza to, że sąd odwoławczy wypowiedział się dnia 10 grudnia 2020 roku o zasadności zmiany wysokości alimentów w sposób wszechstronny. Sąd odwoławczy władny był jedynie ocenić, czy nie zachodzą przesłanki do podwyższenia alimentów, gdyż sprawę rozpoznawał w zakresie apelacji. Zbadanie zasadności obniżenia alimentów w oparciu o okoliczności zaistniałe po 6 czerwca 2019 roku stało się możliwe dopiero w sprawie niniejszej.

Sąd po dokonaniu analizy akt sprawy oraz zbadaniu jakie są rzeczywiste usprawiedliwione potrzeby małoletniej pozwanej, a także bieżące możliwości zarobkowe i majątkowe jej rodziców, doszedł do przekonania, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Powód konieczność obniżenia alimentów na rzecz córki uzasadnia zmianą swojej sytuacji zdrowotnej i finansowej, która uległa pogorszeniu, co powoduje, że nie jest on w stanie wywiązać się z nałożonego obowiązku.

Badając zasadność żądania powoda Sąd ustalił, iż powód już w dacie ostatniego orzeczenia alimentacyjnego leczyl się psychiatrycznie, od wielu lat przyjmował również leki.

Powód w 2019 roku posiadał również orzeczenie o częściowej niezdolności do pracy, jednak mimo to podejmował zatrudnienie, często zmieniał stanowiska pracy, uzyskując wówczas dochód ok. 2600 zł brutto.

W toku niniejszego postępowania sytuacja zdrowotna powoda uległa pogorszeniu – w lutym 2021 roku powód doznał udaru i porażenia bella nerwu twarzowego co powoduje, że aktualnie powód wymaga rehabilitacji. Niemniej jednak nie należy tracić z pola widzenia, że zgodnie z treścią aktualnego orzeczenia lekarza orzecznika ZUS powód jest częściowo niezdolny do pracy, zatem może podejmować zatrudnienie adekwatnie do swojego stanu zdrowia w mniejszym na przykład wymiarze czasu pracy. Zgromadzony materiał dowodowy nie dał podstaw do uznania, że pogorszenie stanu zdrowia powoda ma charakter trwały lub długotrwały, a zatem, że obniża jego możliwości zarobkowe w stosunku do tych, jakie miał w roku 2020.

W ocenie Sądu stan zdrowia powoda nie jest zatem okolicznością uniemożliwiającą mu partycypowanie w dotychczasowych kosztach utrzymania małoletniej bez znacznego uszczerbku dla własnego utrzymania powoda.

Nie należy również tracić z pola widzenia, że powód sam z własnej winy pozbawił się niektórych możliwości zarobkowych. Utrata przez powoda zatrudnienia na stanowisku kierowcy U. ma bowiem związek z przekroczeniem przez powoda ilości punktów karnych i w rezultacie utraty prawa jazdy, z kolei z ostatniej pracy powód zwolnił się za porozumieniem stron mimo, iż był świadom swojego zobowiązania alimentacyjnego wobec małoletniej.

Oceniając sytuację finansową powoda Sąd miał wprawdzie na uwadze ogłoszenie przez Sąd upadłości konsumenckiej powoda, jednak powyższa okoliczność ta również nie przesądza o konieczności obniżenia obowiązku alimentacyjnego powoda.

Niewątpliwie sytuacja pozwanego jest trudna, albowiem obciążenia finansowe związane z upadłością, a także dodatkowo zadłużenia alimentacyjne, powodują, że przez wiele lat będzie borykał się z problemami finansowymi, jednak na chwilę obecną nie ma żadnych obiektywnych przeszkód, aby podejmował pracę adekwatną do swojego stanu zdrowia i możliwości zarobkowych, które w ocenie Sądu oscylują w granicach 1900 zł netto przy uwzględnieniu wysokości renty, zasiłku pielęgnacyjnego oraz potrąceń komorniczych. Na marginesie należy wskazać, że w obliczu upadłości konsumenckiej syndyk nie może zająć powodowi więcej niż 1923 zł netto, a przy zajęciu alimentów nie więcej niż 3/5 wynagrodzenia.

W ocenie Sądu przy dołożeniu należytej staranności, adekwatnie do stanu zdrowia powoda istnieje perspektywa osiągnięcia przez niego powyższego wskazanego dochodu netto, który pozwoli na partycypowanie w kosztach utrzymania jej jedynej córki na dotychczasowym poziomie.

Podkreślić należy również, że koszty utrzymania powoda obecnie uległy niewielkiej zmianie, bowiem powód z racji przeprowadzki do ojca nie ponosi już opłat za wynajem pokoju w wysokości ok 800 zł. Sąd w świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie uznał za prawdopodobne twierdzenia powoda, iż dokłada ojcu do utrzymania miesięcznie po 300 zł, skoro z drugiej strony wskazuje on, że korzysta z pomocy finansowej rodziny. Twierdzenia te pozostają ze sobą w sprzeczności. Naturalne jest, że powód zamieszkując z ojcem dzieli się codziennymi wydatkami za wyżywienie czy środki czystości jednak są to koszty znacząco niższe niż w czasie gdy powód pozostawał na swoim wyłącznym utrzymaniu.

Uwzględniając powyższe, nie można uznać, że obecna struktura wydatków uniemożliwia powodowi łożenie na rzecz małoletniej córki alimentów w dotychczasowej wysokości.

Zgodnie z orzeczeniem SN z dnia 24 marca 2000 r. (sygn. akt I CKN 1538/99) trudna sytuacja materialna rodziców nie zwalnia ich od obowiązku świadczenia na potrzeby dzieci. Zmuszeni są oni dzielić się z dziećmi nawet bardzo szczupłymi dochodami.

Należy wskazać ponadto, że rodzice mogą swój obowiązek alimentacyjny wypełniać nie tylko poprzez łożenie określonej kwoty, ale także poprzez starania osobiste. Obowiązek alimentacyjny rodziców wobec dziecka stanowi uszczegółowienie ogólnego obowiązku troszczenia się o jego rozwój fizyczny i duchowy oraz należytego przygotowania dziecka do pracy zawodowej. Polega na zaspokojeniu indywidualnych potrzeb uprawnionego takich jak wyżywienie, ubranie, środki higieny osobistej, wykształcenie, wypoczynek, ochrona zdrowia, zapewnienie mieszkania i mediów. W tym zakresie Sąd wziął również pod uwagę, że zmianie uległa również częstotliwość kontaktów powoda z małoletnią córką. Obecnie pomimo ustalonych kontaktów przez Sąd dwa razy w miesiącu na godzinę, powód nie zawsze zjawia się na spotkania z córką, ponadto nie uczestniczy w jej wychowaniu i nie wspiera matki dziecka w opiece, mając świadomość niepełnosprawności córki i związanych z nią szeregu obowiązków. Nie wykazano, by powód, mimo zwiększonej dyspozycyjności czasowej, podejmował próby angażowania się w większym stopniu w sprawy małoletniej, odciążając matkę choćby z niektórych obowiązków organizacyjnych.

W konsekwencji powyższego aktualnie ciężar osobistych starań wobec dziecka przejęła w całości matka małoletniej, która z uwagi na stan zdrowia dziecka nie podejmuje pracy zarobkowej co jest dla Sądu w pełni uzasadnione. W obecnym stanie prawnym nie jest bowiem możliwe uzyskiwanie dodatkowych dochodów bez utraty prawa do świadczenia pielęgnacyjnego. Wykazano zarazem, że stan zdrowia małoletniej uniemożliwiałby podjęcie pracy zarobkowej w wymiarze wyższym niż równoważny połowie etatu, a przy tym elastycznym, pozwalającym na dopasowanie czasu pracy do obowiązków związanych z opieką nad córką. Nie wykazano zaś, by matka małoletniej mogła znaleźć pracę w takim wymiarze za wynagrodzeniem wyższym niż wysokość świadczenia pielęgnacyjnego.

Oceniając sytuację finansową matki Sąd uznał, że jej sytuacja co prawda uległa ona niewielkiej poprawie od 2019 roku, jednak nie jest to istotna zmiana w świetle art. 138 kro. W 2019 roku wysokość świadczenia pielęgnacyjnego wynosiła 1583 złote, obecnie z kolei od początku 2021 roku wynosi 1971 zł miesięcznie, zatem jest to wzrost o prawie 400 zł miesięcznie. Okoliczność ta jednak w świetle niniejszej sprawy nie powoduje okoliczności uzasadniającej zmniejszenie alimentów, bowiem należy mieć na uwadze inflacyjny wzrost cen na przełomie kilku lat oraz okoliczność, że świadczenie pielęgnacyjne służy utrzymaniu zarówno małoletniej jak i matki. Oceniając koszty utrzymania dziecka Sąd uznał, że pozostają obecnie na zbliżonym jak dotychczas poziomie. Potrzeby dziecka w wieku małoletniej, jej stan zdrowia i związana z nim konieczność zapewnienia dziecku odpowiedniej rehabilitacji i leczenia powodują, że koszty utrzymania małoletniej nie uległy zmniejszeniu, a wręcz przeciwnie w ocenie Sądu w przyszłości mogą ulec wzrostowi.

Okoliczności powyższe przemawiały za tym aby oddalić powództwo o obniżenie alimentów, o czym Sąd na podstawie art. 133 § 1 kro w zw. z art. 135 § 1 i 2 kro w zw. z art. 138 kro orzekł w sentencji wyroku.